

05. 22

1990

Y00.1b -5

VORPING KVENNALISTANS 22.-24. JÚNÍ

Föstudagur 22. júní
Fundarstjóri Hulda Ólafsdóttir
Kristín Halldórsdóttir setti fund kl. 16.45
Ritari Siga Björns

Sigurborg Daðadóttir flutti fyrst erindi um kosningaundirbúning Kvennalistans á Akureyri. Þrátt fyrir vönduð vinnubrögð Kvennalistans hvað varðar undirbúning og stefnuskrá fengu norðankonur engan fulltrúa. Spurning um hvort nokkur taki eftir vönduðum vinnubrögðum. Fáar konur (7 af 40) sendu inn nöfn á konum sem þær vildu sjá á lista.

Uppstillingarnefnd hafði samband við konur sem tilnefndar voru. Tókst ekki að ræða málum opinskátt um hverjar væru vænlegastar á lista. Hvaða konur eru hæfastar á lista - ungar menntakonur eða hvað? Óánægja var með vinnubrögðin um hvernig raðað var á lista. Málum voru rædd og það tókst að hreinsa andrúmsloftið.

Kosningabaráttan hófst og var lítill kraftur í henni. Baráttan mæddi mest á efstu konu á lista, Valgerði Magnúsdóttur, og aldrei var vart óánægju með hennar störf. Það kom því mjög á óvart að engin kona komst inn frá Kvennalistanum á Akureyri. Nauðsynlegt er að Kvennalistinn taki sér nú tak og byggi sig upp fyrir næstu alþingiskosningar.

Málmfriður bendir á að vinnan sem unnin var sé að sjálfsgöðu ekki til einskis.

Kristín Ástgeirs: Þurfum að ræða aðferðir okkar við að raða á lista. Ein af þverstaðunum í Kvennalistanum, þegar kemur að því að gera upp á milli kvenna - reynist okkur erfitt.

Fyrirspurn um álverið fyrirhugaða, hvort það hafi kannski ráðið úrslitum. Sigurborg telur ekki svo vera.

Pórhildur: Það að hætta eitt kjörtimabil getur það haft neikvæð áhrif? Konur taka margar undir það.

Hulda Ólafsdóttir spyr um spurninguna um - viltu vera á listanum? p.e. hvernig staðið var að uppstillingu á lista.

Pórhildur: Átökin, sem sléttuð voru út seinna, er aldursskiptingin á Akureyri önnur en annars staðar á landinu? - Nei, einsleitur hópur miðaldra menntakvenna í góðum stöðum alls staðar í Kvennalistanum.

Kristín Ástgeirs spyr hvort það skipti máli á hvaða aldri konur eru - eignum við að beygja okkur undir að hafa ákveðna breidd?

Birna á Brunná: Aldurinn skiptir ekki máli - en það sem skiptir máli er hverjar eru dæmigerðar Kvennalistakonur - að það skuli vera dæmigerðar Kvennalistakonur. Við náum ekki til allra kvenna - ekki til bændakvenna - ekki til frystihuskvenna. Við viljum bara tala hver við aðra, ekki hinar.

Sigríður Stefánsdóttir: Ímyndin út á við er oft ansi röng. Ýmsar konur virðast vera búnar að framselja okkur. Það eru komnar ákveðnar konur - harður kjarni sem myndar lokaðan hóp.

Steinunn tekur í sama streng. Illa er tekið á móti konum sem vilja kynnast Kvennalistanum.

Anna: Gott væri að hafa konu sem tekur á móti nýliðum.

Guðbjörg Þorvarðardóttir telur það ekki nóg, það verður meira að koma til. Gengur illa að skipuleggja starfið þannig að auðvelda nýjum konum þátttöku.

Þórhildur: Við erum komnar dálitið frá Akureyri og ljóst að við verðum að taka þetta mál sérstaklega til umræðu á morgun.

Hulda Ólafs leggur áherslu á að það sé ekki nágilegt að einblína á kaffið. Kannski hafi viðmótið eitthvað breyst.

Ella Kristín - innlegg frá bæjarstj.kosn. í Garðabæ.

Sveitarstjórnarkosningarár og alþingiskosningarár eru tvennt ólikt, varast að bera það saman. Kom aldrei til greina að bjóða fram einar, þekktumst litið og vorum hikandi. Við vorum 6 sem tókum þátt í kosningabaráttunni. Allt of fáar. Við græddum á því að fara í kosningarnar því við fengum fulltrúa og varafulltrúa í nefndir og ráð. Við hefðum viljað hafa einhv. prófkjör. Þrátt fyrir sameiginlegt framboð með framsókn og Alþb. var alltaf litið á okkur sérstökum augum. (Kristín Ástgeirs: Borgar sig að spara - heldurðu að þið hafið sparað of mikið?) Nei, ekki heldur Ella Kristín það. (Stendur til að stofna bæjarmálfélag?) - Já, þriggja manna stjórn, reyna að kalla inn fólk. (Gekk vel að skipta niður í nefndir?) - Gengum út frá að fá félagsmálaráð, að lokum gekk að skipta þannig að allir voru sáttir.

Bára Snæfeld, Ísafirði.

Húsnæði - opið hús í mánuð, unnið að stefnuskrá. Fjármagnað með harðfisksölu og slíku. Lögð áhersla á málefnalega baráttu, óanægðar með niðurstöðuna. Telja að hugsanlega sé um þann skilning að raða að nú sé komið nóg af konum í sveitarstjórnir.

Í stefnuskránni var lögð megináhersla á umhverfismál, vatnsmál og sorpmál. (Kristín Halldórsd.: Skilaði sér ekki í umtali að þið voruð með Jónu Valgerði í öðru sæti sem áður var fyrir Þjóðarflokkinn?) Svo virðist ekki vera. Deilurnar milli sjálfstæðismanna settu stærstan svip á kosningabaráttuna og skyggðu á allt annað. Mikið almennt áhugaleysi. Við erum sjálfar ekki nógu harðar við að koma okkur að í fjölmöglum.

Guðbjörg Emils, Kópavogi

Svipaði mjög til Akureyrarreynslunnar. Fjöldi Kvennalistakvenna í Kópavogi var mjög óljós. Skráðar Kvennalistakonur í Kópavogi eru ca 50 og voru þær boðaðar á fund - mættu ca. 15. Næstu fundi á eftir mættu nýjar konur - vorum alltaf að byrja upp á nýtt. Það var mjög erfitt að taka ákvörðun um hvort bjóða ætti fram. Að raða á lista gekk ótrúlega vel - skoðanakönnun fyrst. Haldinn var kvennaskóli. Stefnuskráin var ekki formlega gefin út - gáfum út blöð og dreifibréf. Seldu sumarblóm. Mikið unnið þessar 6 vikur. Konur á aldrinum 20-70 ára, flestar þó 30-45 ára. Flestar unnu við kennslu og uppledissstörf. Helsta gagnrýnin sú að við værum of "almennar" og ekki nógu "harðar" og vantaði að lofa "íþróttahöll". Undir lok kosningabaráttunnar réðust konur í öðrum flokkum (framsókn, Alþb) mjög harkalega gegn Kvennalistakonum. Flestir töldu sig hafa nóg af konum (aðrir flokkar). Kópavogur hefur orð á sér sem mikill félagsmálabær sem hefur þá kannski ekki þörf fyrir Kvennalista.

Kosningabaráttan var ómálefnaleg, mikið um skítkast og hanaslag á sameiginlegum fundum. Þó að við höfum ekki komið inn konum í bæjarstjórn né í nefndir þá ætlum við að halda ótrauðar áfram og fengum margar nýjar konur til starfa.

(Sigríður Stefánsdóttir: Hafði Sjálfstæðisflokkurinn stefnt markvisst að því að setja kosningamaskínuna á Kópavog?) Vildu hreinan meirihluta. 4 af 11 í bæjarstjórn eru konur.

(Birna: Voruð þið ekki nógú ákveðnar hvað varðar íþróttahúsið - slóguð þið úr og í?) Töluðu ekki um íþróttahúsið til að byrja með - var síðan ákveðið að vera með íþróttahúsínu vegna þess að ekki var samstaða innan hópsins um mális. (Kristín Ástgeirs: Það er mikill munur að svara fyrir sig og ráðast á aðra.)

(Edda: Hafið þið hist eftir kosningarnar til að skipuleggja starfið eftir kosningar? Ætla að sitja fundi tvær og tvær í einu og gerast áskrifendur að fundargerðum bæjarstjórnar.

Enginn frá Mosfellsbæ kom með innlegg. Dóra Hlin svarar fyrirspurnum og segir dálitið frá. Fóru í samstarf með öðrum flokkum (Alpb., Alþfl. fengu fulltrúa inn en líka voru framsókn og Kvl. í samstarfinu). 5 voru virkar og enginn ágreiningur um efsta sætið. Það gekk vel að koma sér saman um málefnsasamning. Kristín tók að sér fjórða sætið eftir mikinn þrýsting hinna.

Kosningabaráttan var óvenjulega ósvífin - sorpurðun og ráðhúsbygging. Kvennalistakonan var hríst og blöðum hent sem hún var að bera út vegna ráðhúsmálsins.

Gerðu þá kröfu að efsta sætið yrði skipað konu en töku sjálfar að sér fjórða sætið Fengum konur í þrjár nefndir. Lantu strax í samstarfsstarfi en leituðu ekki eftir nýjum konum. Mosfellsbæjarkonur gengu mjög markvisst fram og gerðu ákveðnar kröfur um að komast inn í málin. Samið um allt fyrirfram - hvaða nefndir hvert afl fengi.

Reykjavík Gerla (Guðrún Erla)

Ánægðar með að ganga ekki til samstarfs við aðra flokka. Engin af eldri kosningastýrum gat komið til starfa - þannig að reynslan skilaði sér ekki áfram. Komu til starfa tveimur mánuðum fyrir kosningar og þá að nánast tómum kofanum. Kosninganefnd lét ekki sjá sig. Stefnuskráin ekki til fyrr en viku fyrir kosningar og var aldrei borin upp. Gefinn var út einblöðungur, annars einkenndist starfið af reddingum fyrir horn.

Kosningabaráttan kostaði um 1,8-2 millj., skuldum um 450 þús. Allt of fáar konur komu til starfa - farið var allt of seint af stað. Þetta verður að lagfæra og sjá verður til þess að eldri stýra sé með í starfinu. Sjá líka til þess að þær konur sem skipa lista geri sér grein fyrir ábyrgð sinni - standa verður almennilega að þessu. Kvennalistinn er ekki saumaklúbbur. Það er ekki hægt að taka konu utan af götunni og leiða hana inn í umræðuna strax - auðvitað eru klikur, þær sem hafa reynsluna hljóta að þurfa að ræða saman um mál sem ekki koma öllum við.

Sigríður Stefánsd. - hefur litlu við að bæta - leggur áherslu á að i upphafi kosningabaráttunnar sé stefnuskráin tilbúin. Annars stöndum við eins og ratar. Alvarlegt mál hvað varðar kosninganefndina - sem greinilegur misskilningur var innan, að hún ætti að ljúka störfum um leið og kosningastýrur væru fundnar. Fermingar, skírnir, barneignir og annað sem er nánast alveg á herðum kvenna verður að vega og meta, taka tillit til og það verður að hafa áhrif á listann.

Guðrún Agnarsd.: Áberandi hve fáar konur töku þátt og hve seint baráttan fór af stað. Kosningabarátta er ekki bara tveir mánuðir fyrir kosningar. Margar skrifuðu greinar í blöð og bæklingurinn okkar var mjög fallegur. Við höfum svo sterka sjálfsgagnrýni að við gleymum því sem við gerum vel.

Elín tekur undir með Gerlu. Vorum lengi að komast að því að við ætluðum í sérstaka kosningabaráttu en ekki í sameiginlega fylkingu með Nýjum vettvangi. Af hverju þurfum við sérstakan Kvennalista á einum stað ef við þurfum hann ekki á öðrum? Þetta er ekki einfalt mál - þetta dró máttinn úr okkur. Það er erfitt að svara fyrir okkur ef við erum ekki sammála þesu.

Sigurborg alveg hissa á skipulagsleysinu. Þegar verið er að skipa í nefndir þá verður að takast á við ábyrgðina á því.

Guðrún Halldórs: Mikið var gert í því að fá konur inn á annan vettvang, við verðum að horfa meira fram á veginn þó gagnlegt sé að skoða fortiðina. Skynsamlegt er að gefa út blað einu sinni á ári en það verður að gera þegar litið er um blöð, t.d. um pásku.

Kristín Ástgeirs: Við í Kvænnalistanum erum búnar að halda félagsfund og velta okkur upp úr þessum málum. Á þeim fundi fylltist Laugavegur 17, konur felmtri sleagnar - höfðu haldið að þetta gengi - mallaði áfram. Mikill munur er á sveitarstjórnarkosningum og alþingiskosningum. Finnst konum sveitarstjórnarkosningar skipta minna máli en alþingiskosningar? Það var löngu búið að ákveða að fara í sérframboð en vinnan gekk bara ekki neitt. Margar spurningar vakna.

Hulda Ólafsd.: Að þurfa að nota sumarleyfið í kosningabaráttuna er nauðsynlegt en varla réttlátt. Við erum alltaf að fara fram á ofurkonur.

Guðrún Á: Við eignum afmæli 13. mars og þá eignum við auðvitað að gefa út blaðið okkar sem þjóðin býður í ofvæni eftir - gerir þetta blað að tillögu sinni. Skemmtilegt, vandað en ekki mjög stórt.

Solla: Samheldni hefur ekki verið állar gótur í borgarmálum. Fyrrum hafa konur beitt sér gegn okkur, þ.e.a.s. kvennaframboðskonur. Stóð umræðan svona lengi vegna þess að samheldnina vantaði - eða vantaði samheldnina vegna þess að umræðuna vantaði? Erfitt að greina á milli.

Solla?: Vair ágreiningur um hvernig ætti að raða á lista. Skoðanakönnun um hvernig samsetning listans ætti að vera. Blöndun - halda inni reynslu en lika ný andlit. Um 40 nöfn komu inn - sent út og konur beðnar að forgangsraða. Uppstillingarnefnd hafði svo samband við konur sem best komu út. Niðurstaðan var sú að mikill meirihluti vildi að Elin yrði í fyrsta sæti. Þegar hringt var í konurnar og boðið 2.-4. sæti, sumar gáfu ekki kost á sér og því varð að breyta listanum.

Samtimis sem konur svara því að þær vilji ekki alþingiskonur til borgarstjórnar - raða þær þeim efst á borgarstjórnarlistann.

Kristín Ástgeirs: Konur sem vinna eins og húðarjálkar, veit svo enginn um - af hverju?

Upplýsingaflæðið er stiflað.

Sigríður Jensdóttir Selfossi

Komum vel út úr kosningunum '86 enda var mikil óánægja með Sjálfstæðisflokkinn. Þar græddum við. Nú kom bréf frá Alþ. og býður okkur að taka þátt með þeim og Alþfl. Hafnað. Í febrúar var ljóst að allar vildu að við byðum fram sérstaklega en enginn vildi gera neitt. Að lokum er ákveðið sameiginlegt framboð, Sigríður Jends. fer þá í efsta sætið í sameiginlegu framboði. Eftir að þetta var ákveðið var strax hafist handa við gerð stefnuskrár sem gekk fljótt. Konur létu hins vegar litið sjá sig á kosningaskrifstofunni. Kannski vorum við allt of kurteis í þessari kosningabaráttu. Beittum ekki þrýstingi eins og Sjálfstæðisflokkurinn.

Borgaraflokkurinn á töluvert fylgi á Selfossi í gegnum Óla Þ. Óháða framboðið fékk út á hann ótrúlega mikið fylgi. Vorum döpur á kosninganóttina því buist var við meiru. Kvænnalistakona og 1. sætiskona sjálfstæðismanna skipta með sér embættum út kjörtímabilið (forseta bærarstjórnar og) Karlarnir virðast aðeins vera að opna augun fyrir hvað felst í jafnréttisbaráttu.

Erfitt reynist að fá konur í nefndir, mikið áhugaleysi. Það var mikil samkennd 1986 en ekki nú, halda að það tengist ekki sameiginlegu framboði. Mikið gert af því að ræða hið neikvæða - það gleymist oft það jákvæða.

Seltjarnarnes - Kristín Halldórsd.

Kvennalistinn er stórkostlegt fyrirbæri, bylting í hugsun og vinnubrögðum. Hugmynd okkar er sú að hugmyndafræði okkar verði ívaf í miklu stærri heild karla og kvenna. Á Seltjarnarnesi var gerð tilraun til samstarfs við aðra flokka. Glæfraspil og ómarkvisst og megin þakka fyrir að ekki fór verr. Sums staðar, t.d. á Höfn, hefur þetta gengið vel. Kristín er þó ekki sátt við að slikt sé gert undir ákveðnum listabókstaf annarra, eins og á Húsavík.

Opið prófkjör var ákveðið, í því fólst mestur háskinn. Sammála um að um væri að ræða nýtt afl en ekki samansafn gamalla afla. 13 menn buðu sig fram, 7 karlar. Konur urðu sigurvegarar í prófkjörinu í fjórum efstu sætunum. Margir litu á niðurstöðuna sem sérstakan sigur fyrir Kvennalistann. 4 yfirlýstar kvennalistakonur sitja nú í sveitarstjórnunum (Rvík, Selfossi, Höfn, Húsavík). Umhverfismálın voru nr. 1, 2 og 3 og hjúkrun aldraðra var heitt mál. Sigruðu í kosningabaráttunni en töpuðu í kosningunum. Furðu lostin þegar niðurstöðurnar komu. Virkni kvenna jókst mjög mikið almennt í kosningabaráttunni þó svo að úrslit kosninganna séu dapurleg.

Hvort þessi leið skilar árangri verður ekki ljóst fyrr en að 4 árum liðnum. Samstarfið virðist ganga þokkalega. Á Seltjarnarnesi var þetta eini kosturinn sem til greina kom, ekki grundvöllur fyrir sérstöku framboði Kvennalistans. Ríkisstjórnarstimpillinn var það óþægilegasta sem var við kosningabaráttuna, talað var um ráðherrafrúna o.p.h. Sameiginlegt framboð á landsvísu kemur ekki til árita vegna þess að aðrir eru ekki nógu þroskaðir til þess enn. Hér er nefnilega verið að fjalla um allt annað, ekki hugmyndafræðilega það sama.

20¹⁰ Kvöldverðarhlé.

21¹⁰ Kvöldumræðurnar.

Landsfundur í haust, Gunnhildur, Sigurborg
Hvar, hvenær, hvað á að tala um?

Norðurland, ýmsir skólar koma til greina í Eyjafirði. Lok október, byrjun nóvember er sá tími sem helst kemur til greina. Löngumýri í Skagafirði kemur einnig til greina, flugvöllur, gistiþými. Það sama á við í Eyjafirði.

Hvað um praktísku hliðina, verður það ekki of dýrt, hefur ekki verið borgað flug fyrir konur utan af landi hingað? Ekki er alltaf greitt, fer eftir hvort reikningur er sendur. Leiguflug ódýrt. Rúta gæti smalað upp á leiðinni.

Besti staður í Eyjafirði - eins ódýrt og mögulegt er. Norðankonum falið að sjá um þetta. Helgin 2.-4. nóvember er ákveðin.

Þema: Uppástungur:

Alþingiskosningar

Umhverfismál

Stefnuskrá - stefnumál

Atvinnumál

baráttuleiðir - baráttuaðferðir

útskiptareglan.

Of snemmt að fara að negla niður málefni, huga að umræðum hér um helgina. Konur komi undirbúnar til landsfundar.

Alþjóðaráðstefna kvenna á Íslandi

Imba segir frá útvarpsfréttum í kvöld. Íslenskar og amerískar konur séu sammála um að frí Bush, Gorbasjova og Mandelahjónin o.fl. - 1000 sérstaklega boðnir gestir af þessum toga. Heimildarmenn fréttarinna? Kvennalistinn var reyndar ekki nefndur á nafn.

Guðrún Agnarsd. segir frá komu Betty Friedan til Íslands ásamt flokki kvenna, öllum virkum í kvennabaráttu. Þær gerðu sér í fyrstu ekki grein fyrir muninum á Kvennalistanum og Kvenréttindafélaginu. Við urðum dálitið áhyggjufullar vegna þess að ekki er sama hvernig að málunum er staðið - enda er þetta gömul Kvennalistahugmynd. Tilraun til að hleypa nýju afli í kvennabaráttuna. Hvernig á að leita nýrra sýna á t.d. valdið? Þegar að því kemur að huga að hvernig skuli trekkja að kemur upp ágreiningur í Kvennalistanum, ekki tilbúinn til að styðja frægra kvenna kór hingað.

Betty Friedan og fylgdarkonur sögðu síðar að hér væri ekki um sviðsetningu að ræða heldur raunverulegur vilji og ekki væri hægt að gera þetta án Kvennalistans. Umræður milli þessara tveggja aðila urðu mjög skemmtilegar og gefandi. - Sameiningarafl ef af verður. Heillandi möguleiki en ómótað. - Við verðum að vera mótandi afl.

Þórhildur: Verið er að tala um þrjú stig. 4 aðilar sem bjóða (forsætisráðherra, forseti, Kvenréttindafélagið, Kvennalistinn) annað stigið - þjóðhofðingjar safna peningum. - Þjóðhofðingjarnir eru þá söluvaran - til að safna peningum verður að hafa eitthvað að selja.

Íslanskir aðilar bjóða - ....aðilar til að selja.

(Innskot: Heimildarmenn fengust ekki gefnir upp alveg strax allavega. Guðrún Eyjólfsdóttir sá um fréttina. Má ekki gefa upp heimildarmenn í þessu málí.

Alveg er óvist um fjárhagsaðstoð frá íslenska ríkinu ath. verður hér um að ræða skuldapytt. Er ekki eitt ár alltof stuttur tími?

USA konurnar virðast hafa áttað sig á því að slik ráðstefna verður að vera í samráði við okkur. Hvernig á að halda þessu máli áfram?

Imba: Ljóst að heimildarmenn verða ekki gefnir upp. Fréttamaður taldi ekki ástæðu til að gefa Kvennalistann upp á þessu stigi málsins enda er Kvennalistinn aðili að KRFÍ. Það er ástæða til að bregðast við fréttinni.

Hanna Maja: Sannfærð um að næsta skref verður að konur verði látnar bjóða heim öðrum konum. Hvað er þá til ráða?

Solla: Reyna að nýta fréttina þannig að fá Kvennalistakonu í viðtal um þessa ráðstefnu. Leiðréttu þetta óbeint í stað þess að gera hasar út af fréttinni.

Kristín Jóns: Hvað viljum við fá út úr svona ráðstefnu? Við þurfum að sníða tillögu hér um helgina. Við hljótum alltaf að fá mikla athygli, ljóst að þær hafa áhuga á okkur. Höfum sömu hugmyndir. Framkvændastjórinna á að vera úr Kvennalistanum.

Þórhildur: 19. júní var boðið upp á falsaða sögu - með þögninni fyrst og fremst. Afskrænd lýsing á kvennabaráttu. Sýndar voru hlægilegar myndir úr lífi t.d. Ingibjargar H. Bjarnason. Margar konur voru mjög reiðar yfir þessari meðferð sem konur fengu þarna. Aðeins nokkrar konur tilteknar og tæpast tilviljun hverjar voru tilnefndar. Eitt og annað til viðbótar, er

býsna tortryggilegt fyrir 19. júní hátiðarhöld. Fulltrúar fordómannar. Björg Einarsdóttir, Guðrún Ásmundsdóttir eru skrifaðar fyrir þessum hátiðarhöldum.

Danfríður: Sjónvarpsfréttir um fyrirhugaða ráðstefnu: Hvers vegna á Íslandi? Jú, kvenforseti og ýmislegt annað!!!

Gurðún Agnarsd.: Ákvörðunin hefur verið tekin í RÚV, ekki annars staðar. Tímasetning á göngunni er út í hött. Konur sem vinna langan vinnudag komast ekki í gönguna. Nauðsynlegt að skipa undirbúningshóp hvað varðar þessa fyrirhuguðu ráðstefnu.

Kristín Ástgeirs d.: Við þurfum að skerpa okkur í umræðunni við konur sem telja sig í kvennarbaráttu þó þær vinni leynt og ljóst gegn henni.

Ákveðið að Þórhildur, Hanna Maja, Guðný Guðbj. og Guðrún Agnars verði tilbúnar að skýra málið fyrir fjölmíðlum varðandi ráðstefnuhugmyndina.

Laugardagur 23. júní '90

Fundarstjóri: Gunnhildur Bragad.
Ritari: Danfriður Skarphéðinsd.

Kvennalistinn, hugmyndir, áherslur, aðferðir

Elin Stephensen, Akureyri. Byrjaði á að benda á að það hefði verið erfitt fyrir norðankonur að komast að því hvað þær ættu að gera og hvenær.

Erindið sem hún flytur er unnið í hópi og ber yfirskriftina "Hnúkapeyr". Fjallaði um vangaveltur þeirra hvers vegna þær buðu fram 1982 og hvers vegna konur frá 1982 skiliðu sér ekki til starfa, hvorki fyrir síðustu þingkosningar né fyrir bæjarstjórnarkosningarnar nú í vor. Voru konurnar í starfinu af persónulegum ástæðum, voru þær ekki reiðubúnar til að vinna fyrir allar konur? Hvers vegna koma konur ekki til starfa, sérstaklega þær yngri? Af hverju hættu konurnar sem voru byrjaðar? Hættu þær kannski vegna karlanna? Jafnréttissinnaðir karlar eru verstir, þeir eru aðeins tilbúnir til að lúta verkstjórn kvenna, taka enga raunverulega ábyrgð eða frumkvæði,

Er pólitíkin tilgangslaus, ráða stjórnmálamenn engu? Konur á Akureyri voru stöðugt ásakaðar um ábyrgðarleysi og duttlunga fyrir það að hafa ekki boðið fram á síðasta kjörtímabili. Viljum við raunverulega fara í ríkisstjórn? Hvað erum við reiðubúnar til að selja í þeim samningum sem óhjákvæmilega þarf að gera.

Kristín Ástgeirsds.: Eru það persónulegar ástæður sem valda því að konum er erfiðara nú að taka þátt í pólitísku starfi?

Kristín Halldórsd.: Er það ásökunin frá umhverfinu sem hindrar konur?

Elin Ólafsd.: Hvernig getum við tryggt að konur geti tekið þátt í hvort sem er í félagsstarfi eða pólitísku starfi á sömu forsendum og karlarnir?

Rætt var um undirbúning og skipulagningu vorþingsins, nauðsyn þess að bjóða upp á barnagæslu þegar slikir fundir eru haldnir.

Kristín Ásteirsds.: Haustið 1988 urðu viss þáttaskil þegar okkur bauðst að fara inn í ríkisstjórn Steingríms Hermannssonar. Við komum því ekki nógum vel til skila hvers vegna við fórum ekki í stjórnina. Síðan hefur dregið úr okkur þrótt og á það sér bæði innri og ytri skýringar. Þegar við byrjuðum lögðum við næsta áherslu á það sem sameinar konur, þ.e. reynsluna og menninguna. Horfum framhjá hinu sertæka og hinum mismunandi hópum sem konur fylla. Sjónarhornið í okkar málflutningi hefur beinst að konum á aldrinum 30-50 ára í sambúð, útivinnandi og með börn. Í stefnuskrám okkar er talað um fatlað og aldrað fólk, ekki minnst sérstaklega á konur í þessum hópum. Ef við ætlum að vinna fyrir allar konur, verðum við að tala til allra kvenna. - Í hugtakinu kvenfrelsi felst það að við erum að berjast fyrir frelsi kvenna til að lifa því lifi sem þær velja að lifa.

Eru tabú í kvennahreyfingunni? Eru til mál sem við þorum ekki að taka á? Hvað vitum við í raun og veru um íslenskar konur? Drögum við upp of dökka mynd af stöðu kvenna? Fyrir framhaldið er nauðsynlegt að vita hvernig íslenskum konum liður og hvað þær eru að hugsa.

Konur eru settar inn í ákveðinn ramma, fari þær út fyrir hann er þeim ýtt inn í hann aftur. Heldur Kvennalistinn sig innan rammans? Þorum við ekki að taka á ákveðnum málum?

Erlendis hafa verið gerðar rannsóknir á starfsaðferðum kvennahreyfinga. Þær hafa sýnt að flati struktúrinn hefur í för með sér að ákveðnar konur verða

sterkari en aðrar. Í Kvennalistanum eru ákvarðanir oft teknar í lok funda sem hafa dregist á langinn. Spurning hvort þær ákvarðanir sem þannig eru teknar eru í samræmi við vilja meirihlutans. - Gerum við kröfu um að innan Kvennalistsans sé sameiginleg skoðun á öllum málum? - í stefnuskrá okkar er að finna mikla trú á stofnanir rikisvaldsins. Allar þessar stofnanir eru mótaðar af karlveldishugsunarhætti. Við þurfum að hugleiða hvernig þessar stofnanir eru og hvað fer fram innan þeirra. Setjum við hagsmuni hreyfingarinnar ofar hagsmunum einstaklinganna sem í henni starfa?

Höfum við verið alltof kurteisar í garð annarra kvenna í öðrum hreyfingum eða stjórnsmálflokkum?

Höfum við höndlað hinn endanlega sannleika?

Það sem konur þurfa að læra er að lita á sig sem einstakling sem hefur ákveðin réttindi og gera kröfur í samræmi við það.

Guðrún Agnarsdóttir. Sagði frá samstarfi sínu við Betty Friedan í gærkvöldi um hugsanlega alþjóðaráðstefnu kvenna á Íslandi á næsta ári. Var hún mjög óánægð með að Kvenréttindafélagið hefði farið með málið i fjölmörla án þess að hafa samband við Kvennalistann sem er hinn aðilinn að málinu. Það hefur frá upphafi verið ljóst að slik ráðstefna verður ekki haldin án stuðnings Kvennalistsans.

Hulda Ólafsdóttir. Mótmælti að við eyddum tíma fundarins i að ræða þetta mál nú í kjölfar ræðu Kristínar Ástgeirs ðóttur um málefni Kvennalistsans.

Ingibjörg Sólrun: Eiga konur nú erfiðara með að gangast við því að vera Kvennalistakonur en fyrir 8 árum? Ímynd okkar hefur breyst að því leyti að hið jákvæða við að vera kona er ekki eins skýrt í málflutningnum eins og þegar við fórum af stað. Við eigm að leggja áherslu á að vera gerendur en ekki þolendur. - Krafan um sameiginlega skoðun innan Kvennalistsans var eðlileg i upphafi þar sem mikið lá við að standa saman. Nú er þetta orðin eins og einhver dyggð sem við höfum fest okkur í. Í Kvennalistanum eins og í öðrum hreyfingum eru mismunandi hugmyndir og skoðanir. Það sem á að sameina okkur er að vinna gegn karlveldinu og afnema forréttindi karla.

Sigurborg Daðadóttir. Benti á þau orð og hugtök sem við notum gjarnan í umræðunni. Eru þesi hugtök konum skiljanleg og töm.

Sigriður Björnsdóttir: Höfuðstöðvarnar, þ.e. Laugavegur 17, er andlit hreyfingarinnar út á við. Þarna þurfa að liggja frammi upplýsingar og starfskona þarf að hafa tíma til að tala við gesti sem þangað koma. Nýliðunin er ekki virk. Við tökum ekki vel á móti nýjum konum og höldum ekki þeim sem fyrir eru.

Ingibjörg Hafstað: Hvað er að í skipulaginu hjá okkur? Erum við að fara fram á að fá einhværn sem segir okkur hvað við eigm að gera?

Pórhildur: Innri erfiðleikarnir eru spegilmynd af hinum ytri. Þegar við vorum glaðar og stoltar voru samskiptin innan Kvennalistsans auðveldari. Er það hluti af eymsdarpólitíkinni að kvarta undan því hvað sé erfitt að vera í kvennahreyfingu?

Kristín Ástgeirs ðóttir: Hvernig ættum við að taka á karlveldinu? Hvernig getur pólitisk hreyfing sem aldrei ræðir pólitik lifað?

Gerla: Það er orðið of langt bil milli þingfloksins og skrifstofunnar á Laugavegi 17.

Guðrún Agnarsdóttir: Hvaða viðhorf tileinkum við okkur þegar við tölum saman innbyrðis eða við aðra. Við erum í grasrótarlýðræði en þó fulltrúalýðræði þar sem fulltrúunum eru falin ýms verkefni. Hreyfingin getur aldrei orðið annað en einstaklingarnir í henni.

Sigriður Björnsdóttir: Hvernig ætlum við að fá nýliða og hvað ætlum við okkur með þá? Viljum við fleiri virkar konur eða bara fleiri atkvæði?

M a t a r h l é

Hansína Einarsdóttir. Byrjaði á því að lýsa stöðu kvenna í ýmsum störfum á Norðurlöndunum fimm. Yfirlitið náði yfir þingkonur, konur í sveitarstjórnum og opinberum nefndum og stjórnum. Fróðlegar staðreyndir komu fram ekki síst um rýran hlut kvenna á Íslandi á þessum vettvangi. Atvinnupátttaka kvenna og menntun hefur aukist verulega. Meðallaun kvenna eru 60% af meðallaunum karla og er þetta lægsta hlutfallið á Norðurlöndunum. Pláss á barnaheimilum eru hér lægri en annars staðar og veikindadagar vegna barna eru hér aðeins 7 á ári á móti 80 í Svíþjóð.

Vinnutími íslenskra kvenna er töluvert lengri en á Norðurlöndunum. Á síðustu 10 árum hefur aðeins orðið 4% aukning á konum í formannsstörfum innan ASÍ. - í ljósi þessara upplýsinga er auðvitað afar brýnt að vinna áfram að bættri stöðu kvenna. Ungar konur í dag virðast sinnulausar og jafnvel hafa andúð á þessum málum.

- (1) Benti á að mjög skorti upplýsingar um stöðu kvenna, bæði jákvæðar og neikvæðar. Það skortir líka upplýsingar um allt það sem Kvennalistinn hefur verið að gera að undanförnu. Innbyrðis sambandsleysi kvenna sem á einn eða annan hátt hafa tengst Kvennlistanum.
- (2) Hugmyndafræði kvenna: Er hún of þróng? Greinilegt að það þarf að setja hlutina í stærra samhengi.
- (3) Öfug viðhorfsbreyting. Halda ungu konurnar að baráttunni sé lokið? Loka fjölmíðlar og aðrir eyrunum fyrir öllu sem snertir kvenna e-ð?
- (4) Ímynd Kvennlistans. Geta konur sem eru fulltrúar Kvennlistans sett sig í spor annarra kvenna, t.d. þeirra sem standa í fiskvinnslu 10 tíma á dag?
- (5) Starfsaðferðir Kvennlistans. Skipulagið sem við búum við. Virkar það í praxis? Grasrótarhugmyndin og valddreifingin, hvernig hefur það reynst?

Skipulag/skipulagsleysi

Ákvarðanataka

Útskiptingar

Kvennalistinn stendur á krossgötum, þar eru engar merkingar eða vegvisar.

Átlum við að stoppa, fara einstefnubraut inn á friðaða braut harðlinufeminista?

Átlum við inn á vinnusvæði þar sem fram fer endurmat og uppgröftur. 1982 töldum við nauðsyn á sérframboði kvenna til að vekja athygli á stöðu kvenna. Forskólanum er lokið. Nú hefst hið eiginlega nám með prófum.

Ingibjörg Sólrun þakkaði Hansínu hvetjandi og gott erindi.

Valgerður Guðjónsdóttir. Gagnrýndi undirbúning fundarins og benti á að endanleg dagskrá hefði ekki legið fyrir fyrr en í upphafi fundar.

Kristín Ástgeirs dóttir. Minnti á allt það mikla starf sem fram hefur farið inni í Kvennlistanum og að við mættum ekki gleyma að tala um það sem vel hefur verið gert.

Kristín Sigurðardóttir. Benti á að Kvennalistinn er ekki hrein grasrótarhreyfing. Við höfum fulltrúa í nefndum og ráðum auk þings og sveitarstjórna. Þessir fulltrúar eru ábyrgir fyrir þeim ákvörðunum sem þar verður að taka á þeim vettvangi. Hvatti til jákvæðrar og uppbryggilegrar gagnrýni.

Kristín Jónsdóttir. Benti á hve lítill tími gefst oft til að taka ákvarðanir og því fáir möguleikar til að hafa samráð við konur um land allt. Hvort eignum við að leggja meiri áherslu á, samráð um land allt eða hugsanlega að missa af lestinni?

Betty Friedan kom á fundinn í tengslum við fréttir í útvarpi og sjónvarpi í gærkvöldi um hugsanlega ráðstefnu kvenna alls staðar að úr heiminum - hér á næsta ári.

Hún sagði í stuttu máli frá því hvernig hugmyndin um slika ráðstefnu fæddist og nauðsyn þess að hafa Kvennalistann með. Tók skýrt og greinilega fram að mikilvægt væri að fullyrða að íslenskar konur stæðu að baki ráðstefnunnar og því nauðsynlegt að Kvennalistinn, Kvenréttindafélagið (sem hefur konur úr öllum stjórnmálaflokkum), forsetinn og forsætisráðherrann ættu hlut að málí.

Fréttamaður sjónvarpsins kom og tók viðtal við Betty Friedan sem leiðrétti fréttir gærkvöldsins um ráðstefnuna.

K a f f i h l é

Hanna Maja: Það sem við þurfum er allsherjar tiltekt. Má ekki slíta í sundur fortíð, nútið og framtíð.

Það eru draugar hjá okkur og við verðum að lýsa þá upp.

Hverju hefur Kvennalistinn áorkað?

Við höfum gengið slóð sem enginn hefur gengið áður. Vegurinn er e.t.v. grýttari en við gerðum okkur grein fyrir.

Kvennaathvarf/ráðgjöf
aukið sjálfstraust kvenna
aukin umræða
nauðgunarmál - umræða
sifjaspell
samtök kvenna
íslensk lesbiska
umhverfismál
staða aðfluttra
breyttar áherslur í pólitík
Stigamót
ferðakostnaður sjúklinga
almennar kröfur til Q
konur í öruggum sætum
kvennanet
Q ánetjast Q-hreyfingum
forseti Sameinaðs þings
dýrðarljómi Q dofnar
konur gegn klámi
fleiri alheimsfegurðardrottningar
karlar sinna börnum meira

fjölgað konum á þingi og sveitarstjórnum
aukið traust á konum
fæðingarorlof
framkvændaráð um launamál kvenna
Vera
aukin vandfýsni
aukin og breytt friðarumræða
auknar heimsóknir erlendra kvenna
kvennasmiðjan
Hlaðvarpinn
ERYT
kvennarannsóknir
kona í bankaráð
preföld ábyrgð
Q stofna fyrirtæki
Akureyri - húsín/ starfsreynsla
jafnréttisnámsefni
umræða um fæðingarheimilið
meðvitaðri konur
aukin húsverk karla
aukin útivinna.

2. Ímynd Kvennalistans

Ábyrgðarlausar
ósveigjanlegar
huglausar/hugrakkar
vaðmálskerlingar
þekkjum ekki leikreglurnar

einsýnar
stefnufastar
umburðarlyndar
húmorslausar
humanist-menntaðar millistéttarkonur

framþærilegar	duglegar
jómfrúarstíll - ofurhreinlifar	samstaða
þagmælskar	vandvirkar
lokuð klika	einangrunarsinnar
seinvirkar í vinnubrögðum	kaótiskar
íhaldssöm þjóðernisstefna	kasta konum á glæ
innblástur fyrir erlendar Q	fyrirmýnd fyrir erlendar Q
neikvæðar	kröfuharðar
einstakt tækifæri	heimsfrægar
móti iþróttum	húsmæðradýrkendur/óvinur
nenna ekki að passa börnin sín	vonsviknar ástkonur
ófullnægðar	óparfar
tímaskekkja	ranghugmyndir
vönduð vinnubrögð	

Hvað finnst okkur um Kvennalistann

krossgötur	skipulagslaus
skemmtilegur	nauðsynlegur
öðruvisi	þreyttar
mismunandi innbyrðis	blikur
skortur á nýliðun	fámannar
skilja hver aðra	einlitar
viðkvæmar	hörundzsárar/gagnrýnar
ósanngjarnar	skapstórar
þolimmóðar	æðrulausar
hæfileikaríkar	móðgunargjarnar
örvandi	hvetjandi
bælandi	niðurdrepandi, letjandi
prímadonnur	framagjarnar/hlédrægar
sjálfskipaðir leiðtogar Q	óákveðnar, tvistigandi
leiðtogar/grasrót	vantar næringu
ofuráhersla á félagsl. stöðu kvenna	auðlind
skortur á pólitiskri umræðu	tilviljunarkenndar ákvarðanir
góðar ákvarðanir	fullkomunarfíkn
yfirhilmung	sópa undir teppið
nýtt pólitiskt tungumál	hagsýni
konur í ákveðnum hlutverkum	sparsamar, nirflar
ræktum ekki grasrót	styðjum ekki ýlustrá
lokaðar	staðnaðar
hræddar við ákvarðanatöku	skortur á framtíðarsýn.

Við hvað eru konur að berjast?

Fordómar	feðraveldi
sjálfa(r) sig	kerfið
ofbeldið	valdið
innri togstreita	vinnuálag
sektarkennd	samfélagið
ábyrgðarleysi karla	verðmætamát á störfum
fullkomunarárátta	uppeldið
mömmu (pabba)	hefðir
áhrif samfélags á börn	forréttindi Q

aðrar konur - sýn þeirra
byggðaröskun
veðráttu
sjálfsímynd
yfirvinnu/bónus
þjónustuhlutverk
pólitiska kerfið
fótboltann
hernaðarhyggju
fíkniefnavandann
verkalyðshreyfingu/forystu
fjölmíðla
yfirlímingu
samtryggingu karla
strokur og oflof
heimilisskipulag

úrelt kynhlutverk
EB
skort á sjálfstrausti/
fjárhagslegt ósjálfstæði
kvenímynd samfélagsins
karla
skammtima sýn
hagkerfið/kapitalisma
virðingarleysi við móður jörð
klám
tekjuskipting
atvinnuleysi
frjálskyggju
fjórflokkinn
valdakerfi
staðlað húsnaði.

Í hvað hefur orka Kvennalistans farið?

Innri átök
þjónustu við rikjandi kerfi
óskipulagða fundi
finna upp hjólið
viðbrögð við frumkvæði annarra
sölumennsku
kaffihitun
sá fræjum
vera alls staðar
sjálfsvorkunn
friðarmál
menningarmál
þingmál
komast að sameiginlegri niðurstöðu
Vera.

Hver eiga forgangsverkefnin að vera?

fleiri konur á þing
launamál
alþjóðaráðstefnu
ráðherra
lífeyrisjóðir
endurskoða stefnuskrá
samfelldan vinnudag
ritskoðun
EB
byggðastefna
endurskipuleggja kerfið
laun fyrir framfærslu
samfelldan skóladag
húsnaðismál
afnám ofbeldis í öllum myndum
lengra fæðingarorlof
stuðningur við smáiðnað
sveigjanleg davistun

umræðu um skipulag
nefndarstörf
taka á móti Q
fél. stuðn við Q
trúboð erlendis
blaðaútgáfu
ferðir til útlanda
saumaklúbbsumræðu
útskiptinguna
ofurkonu
borgarmál/bæjarmál
stóriðjumál
blaðaskrif - útgáfustarfsemi
mótmælaaðgerðir - uppákomur

markvissa pólitiska stefnu
atvinnumál
alþingiskosningar
dagvistarmál
hugmyndaleg nýsköpun
umturna verkalyðshreyfingunni
koma.. um ævi(??)
fjölmíðlakynning
gámaútflutningur
óldrunarmál, gamlar konur
styttri, sveigjanlegri vinnudag
fjölda konum í verkalyðshreyfingunni
gleði í samfélagið
minnka lífsgæðakapphlauð
efla kvennanetið
nýir möguleikar í dagvistun
fullvinnsla sjávarafurða
konur hafi raunverulegt val

endurskipuleggja hagkerfið
kynningarátak á Kvennalistanum.

konur sem fyrirmynd

Aðferðir:

Kosningabaráttu allt árið
vinnustaðafundir
málgagn (eitt blað á ári)
fara inn í stjórnir verkalyðsfélaga
[lesa kjarasamninga]
ákveðinn fjölda félagsmanna þurfi við ákvarðanatöku
klárari markmið
bæklingar, námskeið, lög o.fl. í sambandi við hjónaband

Kristín: Hvernig eigm við að skipuleggja kosningabaráttuna?

Eigm við að setja upp forgangsmál (4 t.d.) sem við leggjum ofuráherslu á. Við höfum látið draga okkur inn í alls konar mál. - Við þurfum að taka frumkvæði og drifa í því nú þegar.

Kristín Sig: Við höfum ekkert í stefnuskránni með sérstakar úrbætur fyrir konur sérstaklega.

Kristin Einars: Tekur undir með K.A. Það verður mikil pressa á okkur um að fara í ríkisstjórn. Við erum mjög mengaðar af umræðunni um að við höfum ekki þorað að axla ábyrgð. EB málið er stórt mál núna sem það var ekki þegar við skrifuðum stefnuskrána. Atvinnumál og umhverfismál lika. Við verðum að ákveða hvað við ætlum að ganga langt í stjórnarmyndun. Hvað getum (og) viljum við slá mikið af?

Ákvarðanataka sé ekki í þróngum hópi. Hvernig aukum við áhrif grásrótar? Hverning stöndum við að baki ráðherra?

Lilja: Verðum að vinna meira úr þeim upplýsingum um konur sem liggja fyrir, svo við getum mótað atvinnumál kvenna.

Anna: EB - ögrun um skert félagsleg réttindi (sérstaklega kvenna) þurfum að leggja vinnu í að sjá hvernig við viljum tryggja réttindamál kvenna. Það verður uppstokkun í lifeyrismálum.

Þórhildur: Hvernig eigm við að framkvæma alla þessa vinnu?

Málmfriður: Verðum að vera með á hreinu hverju við getum fórnæf ef við fórum í stjórn.

Guðný G. vill brainstorma um karlmenn.

K.Á. Spurning til Lilju. Lilja, það heyrist ekki nógu mikið frá Kvennalistanum um launamál.

Kl. 7. komu hópar saman eftir hugstorm og kynntu niðurstöður.

Hópur 1:

1. Umhverfismálabækling, smart og málefnalegen, bera í hvert hús.
Helga Thorberg, Sigríður Stefáns, Þórhildur o.fl. taki að sér.
Hvað get ég gert hér og nú? Fylgja eftir með skjáauglysingum.
2. Atvinnu- og launamál. Tengja inn vinnuvernd og atvinnusjúkdóma.
Kynna okkur kannanir og rannsóknarverkefni um aðstæður kvenna, þátttöku, kjör, sjúkdóma. Birta greinar í blöðum fyrir 15. september, landsfundarefni. Hulda Ólafs o.fl.

3. Endurskoðun stefnuskrár. Markaðssetning Kvennalistans. Í þeirri vinnu verði farið á vinnustaði og rætt við konur um stefnuna, fá tillögur og upplýsingar frá þeim. Verður að gerast í september. Hver angí geri sitt.
4. Samskiptanet innan Kvennalistans. Starfsreglur og skipulag í einum bæklingi.

Hópur 2:

1. Byggðamál: Landbúnaðarmál, Norðurland eystra vinni úr sínum gögnum.
2. Atvinnumál Kvennalistans í sveitum. Könnun Mörtu Jensdóttur vísað til Vesturlands.
3. EB - Kynna málefnið i öllum öngum. KE o.fl.
4. Launamál og atvinnuöryggi í sambandi við það. AÓB með ýmislegt um það Bæklingur?: "Hvernig stendur þú kona, á vinnumarkaði?"

Hópur 3

1. EB og það sem af því leiðir. Hvað verður þá um konur? Hvernig bitnar það á konum? Gógn - koma upplýsingum út til fólks. Upplýsa konur um áhrif þess á stöðu kvenna ef gengið verður inn í EB. Danfriður benti á norskan bækling um konur og EB.
2. Gamla hugmyndin um bátsferð um landið kom upp. Gera eitthvað sem tekið er eftir.
3. Konur komi sér í bakhópa í tengslum við sveitarstjórnarmál.
4. Dýravernd. Dýr eiga engan málsvara. Nauðsynlegt að breyta dýraverndarlögum.
5. Áróðursfund til að samhæfa áróður Kvennalistans.
6. Af hverju virkar skipulagið ekki og eigum við að breyta því?

Hópur 4.

1. Nýliðun - hvernig á að ná konum inn? Tvær hugmyndir (a) Handbók Kvennalistakvenna - ritnefnd og launaður starfsmaður, (b) Kvennaskólinn, gefa honum aukna vídd og betra andlit.
2. Atvinnustefna.
3. Launa- og kjaramál
4. EB.

Þrjár konur verði ábyrgar fyrir hverjum málauflokki fyrir sig og sjái til þess að stefnumörkun fari fram.

5. Kosningaundirbúningur. Lagt verði plan fyrir atburðarás fram að kosningum.

Hópur 5.

1. Breyta yfirlýsingum í verkefni. Verði unnið úti í öngunum. - Stefnuskráin.
2. Kjara- og launamál. Spyrja foringja krefjandi spurninga.
3. Vinna upp haldbærar tillögur um atvinnumál.
4. EB. Kvennalistinn haldi ráðstefnu um EB og konur. Fyrirlestrar verði gefnir út.
5. Umhverfismál.
6. Taka saman upplýsingabækling um stöðu kvenna.

Talað um mikilvægi þess að útgáfuefnni Kvennalistans sé í ákveðnu samræmi. Samræmt útlit þannig að það fari ekki framhjá neinum að þetta er frá Kvennlistanum.

Sunnudagur 24.6. 1990

Fundarstjóri: Kristín Jónsdóttir
Ritari: Guðbjörg Emilsdóttir

Upprifjun frá því í gær um forgangsmál.

Launamál = 24 atkv.

EB = 23

Atvinnumál= 22

Umhverfismál = 20

Kosningaundirbúningur = 12

Byggðamál = 8

Bátsferð = 7

Sveitarstjórnarmál = 3

Dýravernd= 4

Áróður= 20

Skipulagsmál= 3

Nýliðun= 12

Kvennaskóli= 3

1. Tillaga um útgáfur:
2. Stefnuskrá= 28
3. Umhverfismál= 12
4. Starfsreglur og skipulag= 1
5. Handbók Kvennalistans= 12
6. Bæklingur um EB= 2
7. Upplýsingabæklingur um stöðu kvenna
Upplýsingabæklingur um atvinnumál kvenna
- réttindi og skyldur= 24

Danfriður Skarphéðinsdóttir erindi

Sannfærð um núna eftir 2 daga á þinginu að enn sé þörf fyrir okkur. Við höfum gagnrýnt okkur sem hreyfingu á jákvæðan hátt en þurfum kannski að gagnrýna okkur sem einstaklinga.

Skylda okkar, sem hér erum, að koma neistanum áfram sem kvíknaði hér - áfram út til anganna okkar.

Þurfum að ákveða hverju við viljum sleppa ef við förum í stjórnarsamstarf. Breyta stefnuskrá i verkefnaskrá. Skilgreina og kynna stefnuskrá, hugtök fyrir almenningi og okkur sjálfum.

Stendur stugur af ákveðnum húmor hér á landi sbr. brandarakeppni - gegn konum - sem umhverfismálaráðherra vann. Þessu þurfum við að breyta.

Vitnaði í Hansínu, skiltin. Við förum in á vinnusvæðið, ekki dvelja lengi og með stórvirkar vélar, síðan verðum við að leggja af stað vel skóaðar upp hinn bratta og bugðóttu veg. Förum kannski útaf og til hliðar en megum ekki fara afturábak.

Konur í hinum flokkum staddir á fullri ferð á hinni malbikuðu braut og lita hvorki til hægri né vinstri, ekki gott fyrir þær.

Við erum fjölbreytilegar - margar og verðum að hafa kjark til að láta í ljós skoðanir okkar. Mikilvægt að lifssýn kvenna fái að njóta sín.

Við höfum mikilvægt fjölegg i höndum og berum ábyrgð gagnvart íslendingum svo og öðru fólk, erlendis líka. Allt er hægt á morgun, engin ósk of heimskuleg, ekkert takmark of hátt.

Gerla: Ekki búin að ræða punktana frá því í gær. Við erum allar reiðar gagnvart 19. júní. Þurfum að láta Kvenréttindafélagið vita um reiði okkar.

Ath. punkt 20 - kvenfrelsispólítik - mæðrapólítik (Þarna hringdi ég í Kristínú H. - HF).

Þurfum að ræða réttindamál lesbía, erlendra kvenna, gamalla kvenna, tæknifrjóganir o.fl. Átlum við ekkert að gera í þessu?

Kristín J.: Koma þessu með 19. júní til framkvændaráðs - hér með.

Kristín H. og Danfriður: Erlendar konur. Erfitt að nálgast vandamálið.

Fluttu tillögu um:

Réttarstaða, kennsla i íslenskri tungu, íslenskri sögu. Visað með ítarlegri greinargerð til ríkisstjórnar. Er verið að vinna fræðsluefnni í félagsmálaráðuneytinu. Oft þurfa að verða einhverjur alvarlegir atburðir svo málín fái athygli.

Kristín J.: Hafa hugflæði um það sem Gerla var að nefna og ræða síðan um efni dagsins.

Sigurborg D.: Kvennalistinn getur ef vilji er fyrir hendi stutt hóp samkynja fólks (10% mannkyns).

K.H.: Kvennalistinn verið meðflutn. að tillögu á þingi til stuðnings samkynja fólkis.

Ingibjörg Sólrún: Eigum tvímalalaust að taka þetta mál upp. Athuga réttarstöðu t.d. arf, maki verður fyrir slysi - gjörgæsla.

Birna styður að við höfum forgöngu um að gera e-ð í þessu. Höfum verið tvistigandi. Vonar að við höfum kjark.

K.H.: Ekki verið tvistigandi, því þetta hefur ekki komið upp.

Varðandi punkta K. Ástg. og Þórhildar - voru ræddir í Reykjavík - bað þær um að skrifa þetta niður til að koma þeim út til anganna.

Gerla: Punkt 21 - eigum við að gera þetta í baráttunni? Eigum við að ráðast á ábyrgðarleysi feðra. Við tölum ekki um þetta en erum samt í kvenfrelsisbaráttu.

Ingibjörg Sólrún: Tvíbætt - 1) höfða til karlanna og b) beina orðum - spjótum - okkar til þeirra. Erum alltaf að höfða til kvenna. Karlarnir sleppa við að taka afstöðu. Ekki gera þetta sem baráttu gegn þeim.

K.E.: Ræddu þetta fyrir borgarstjórnarkosningarnar, reyna að höfða til ábyrgðartilfinningar þeirra. Fá þá til að skilja að það sé jákvætt að styðja okkur. Karlmann upplifa að við séum neikvæðar gagnvart þeim. Okkur tókst ekki að breyta baráttuaðferðunum.

Sigríður, Selfossi: Karlmann margir vinna mikið, langan vinnudag, sjómann. Getum við ætlast til að þeir sinni börnunum til jafns við okkur. Við vinnum alltaf (oftast) styttri vinnudag. Margir taka ábyrgð. Þjóðfélagsmein - of langur vinnudagur. Þora ekki að tala um að þeir vilji sinna börnum sinum betur.

Guðr. H.: Við verðum að berjast fyrir rétti barns til þess að fá að umgangast báða foreldra sína.

K.H.: Karlar þurfa á því að halda að efla ábyrgð sína. Vitnar í grein Pórhildar í DV 15. júni. Konur eru nátengdar þeim sem þær þurfa að sækja rétt sinn til. Viðkvæmt mál gagnvart okkar nánustu, þeir taka þetta persónulega. M.a. höfum við þess vegna farið varlega. Höfum verið jákvæðar, stoltar af því að vera konur, mæður. Mikilvægt að fara ekki í árásarstöðuna.

Þórunn: Margir feður þekkja ekki börnin sín, en vilja.

Barnsmeðlög of lág. Getum við ekki farið fram á að þau hækki eftir því sem börn eldast?

Anna Ólafsd.: Fjölskyldupólitik - hærri laun, styttri vinnutími. Hlutverk feðra - mæðra, ímynd - afkastageta. Þurfum að gera stefnu okkar fyllri - höfum þegar tekið margt með. Karlar yfirgefa konur í 70% tilvika ef þau eiga fötluð börn.

Þóranna: Dæmi um hvernig við týnum atkvæðum. Það eru karlar til sem vildu vinna með okkur. Erfitt að tala um kvenfrelsi við konur, finnst við vera að brjóta þær niður. Karlarnir skilja þetta oft betur. Sagði frá fyrirlitningu formanns Jafnréttisráðs (Elsu Þork.) á hinum hefðbundnu kvennastörfum (kosningabaráttu í Kópavogi).

Málmfriður: Þarf að skilgreina fjölskylduna upp á nýtt. Þurfum að höfða til karlanna, t.d.: langar ykkur ekki að sjá börnin ykkar, umgangast þau meira? Meðlag: Mætti hækka til að feður skilji betur hvað raunverulega kostar að ala upp börn.

Gunnhildur: Gamla fólkis leitt að börnin koma ekki í heimsókn. Dæmi: Faðir - ég bar gæfu til að vera með börnum mínum ungum þannig að þau vilja vera með mér öldruðum.

Þeir sem ekki eru svo heppnir að eiga góða fjölskyldu og eignast fatlað barn standa mjög illa félagslega.

Elisabet: Þurfum sjálfar að taka þetta upp. Ánægjulegt að þetta er komið til umræðu í Kvennalistanum. Tengist tæknifrjóvgun.

Hlé - kaffi.

Kl. 11.⁴⁰

Snarrótarákvörðun: Byrja á að taka forgangsverkefnin. Orðið ganga, kynna sig, 4 mál í forgang, 2 útgáfumál í forgang, framkvæmd.

Launamál:	25/24	- Pórunn, Sigurbj., Sigrún, Bára
Eb:	23	Solla, Málmfr., K. Ein., Gunnhildur, Anna, Ella, Sigga, Valgerður.
Atvinnumál:	19/22	Solla, Málmfr., Pórunn, Steinunn, Imba
umhverfismál	17	Ella, Póranna, Elin
kosn.undirbún	12	Sigga, Dóra, G. Halld., K. Jóns., Edda
byggðamál	8	Steinunn Erla, Gunnh.
bátsferð	7	Ína, Birna, Gerla
sveitarstj.mál	3	Guðbjörg, Sigrún, Hulda, Sigr. Self.
dýravernd	4	Sigurborg, Guðbjörg, Sigurbjörg, K. Halldórs
áróður	20	Hanna
skipulagsmál	3	
nýliðun	14/15	Danfriður, Lilja, Sigga G. Ragnh.

ÚTGÁFA

stefnuskrá	28	Guðbjörg Kópavogi, Sigurbjörg, Elísabet, K. Ein.
umhverfismál	10	
handbók um X-V	13	Valg. Elísabet, Elin Steph.
bæklingur EB	2	
Uppl. um stöðu Q	23	Hulda, G. Agnarsd., Anna Ól. Björnsson

[Nb. Skekkja gæti verið i talningu atkv. (15)]

Rannveig: Mikið reykt - leggur til að Kvennalistinn geri sitt til að ísland verði reyklaust árið 2000.

Gerla: Tillaga: að skrifstofa Kvennalistans verði reyklaus.

Kristín J.: Tillaga - tökum út 4 málaflokka - einhver kona gerð ábyrg fyrir hverjum málaflokki.

- tilbúið fyrir landsfund
- framkvændaráð vinnur úr þessu
- hringir út verkefni.

Sigrún J.: Útgáfumál - 3ja kvenna nefnd sem yrði skipuð nú varðandi útgáfu.

- Trúlega fleiri sem koma til starfa úti í öngum.

Málmfriður: Ein úr hverjum hóp sem heldur utan um málið.

Lilja: Skipa útgáfuhóp.

Tillaga: Konur sem völdu sér það sama sitja saman í hádegi við ákveðið borð og koma sér saman um áframhaldandi vinnu.

K.J.: Eigum við að vinna að því sem konur telja að eigi að hafa forgang eða því sem konur hafa áhuga á?

Gerla: Verðum að nota öll tækifæri til að koma okkur í fjölmíðla, t.d. þetta þing.

Sirrý, Selfossi: Ekki sammála því að húa í fjölmíðla í sambandi við heiðrun kvenna. Yndisleg stund - ekki eyðileggja með fjölmíðlaáróðri.

Elin: Getum ekki sagt að við teljum þetta forgangsverkefni en viljum ekki vinna þau. Við verðum að sinna þessu.

Aths. erfitt að komast að niðurstöðu um hvernig á að haga skipulagi á framhaldsvinnunni um forgangsverkefnin.

Skilaboð frá Diu: Við erum alltaf að upplifa að aðrar konur vilja baða sig í okkar ljósi en jafnframt slökkva á okkur.

Við eיגum að kenna erlendum konum að segja KVENNALLISTINN.

K.H.: Skrifa opið bréf til íslenskra karla, jákvætt, skemmtilegt, langar ykkur ekki til.

Hanna M.: Við erum að vinna fyrir karla og börn.

MATUR kl. 12³⁰

Kl. 13.¹⁵

Kristín Jónsd.: Fulltrúar frá hverju borði segja frá niðurstöðum.

Sleppt að tala um alþingiskosningar. Síðan fundi slitið.

Málmfriður: Megum ekki slíta þinginu án þess að ákveða eitthvað í sambandi við kosningaundirbúning.

Hanna M.: Ætlunin að vinna upp á tölvu hugstorminn frá í gær og senda út til anganna.

Guðrún Halld.: Útáskiptingar - telur óskynsamlegt að hún fari inn fyrir Guðrúnú Agnars. Ekki það að hún treysti sér ekki. Biður okkur að hugsa þetta gagnvart hreyfingunni. Segja hvað við höldum að við höldum.

Kristín Sig.: Heldurðu ekki að kjósendar teldu það svik ef við stöndum ekki við þetta?

G.H. skammast sín ekki fyrir að skipta um skoðun.

Ingibjörg Sólrún: Leggur til að fundargerðin verði vélrituð upp og send til anga. Visað til framkvæmdaráðs.

Hanna M.: Purfum að ræða þetta. Tvibent skilaboð frá kjósendum. Taka vel á móti nýjum en sakna þeirra gömlu.

Kristín H.: Standa við það sem við sögðum fyrir kosningar með þeirri breytingu sem við samþykktum í fyrra, en breyta þessu næst og viðurkenna að þetta hafi ekki verið gott.

K. Ein.: Ekki tekið upp á þinginu vegna þess að við töldum þetta ákveðið. Af hverju tekur Guðrún H. þetta upp núna? Er það fyrir framtíðina eða haustið?

G.H.: Fannst það skylda sín að bera þetta upp til að heyra hvort afstaða ykkar væri breytt.

Hulda: Hélt að þetta væri frágengið. Höfum við einhvern ákvörðunarrétt hér? Er ekki búið að tilkynna þetta?

Guðrún Agnarsd.: Ekki búin að tilkynna þetta á þingi, en hér og þar en ekki alls staðar. Purfum að skoða þessa reynslu, bæði borgarstjórn og Alþingi. Sjálf taldi hún þetta rangt að losa sig við reyndasta fólkis i einu. Taka mið af aðstæðum einstaklinganna.

Hanna M.: Verðum að vera hreinskíptnar með að þetta er líka persónulegt mál.

Guðrún Agnarsd.: Stuttur tími okt.-feb. minus jólagleyfi. Sigriður Lilly næst á eftir.

Guðbjörg P.: Lítur þetta ekki illa út?

Ingibjörg Sólrún: Ekki fara neðar á listann.

Hanna M.: Við erum mennskar, hægt að skipta um skoðun.

Póranna: G.H. sagði að aðstæður sínar hefðu ekki breyst.

Ingibjörg Sólrún: Óttast þú, G. Hall. að Reykjavíkurborg breyti eitthvað námsflokkunum á meðan þú ferð í burtu?

Guðrún H.: Já, óttast það.

K.H.: Hugsað sem kynning fyrir og kynning á nýrri manneskju.

Gerla: Verðum að ræða útáskiptingar á næsta landsfundi.

G.H.: Vill fá skoðun okkar á því hvað gerðist ef við skiptum ekki/greinilegt að þið álítið að Kvl. vegna eigi ég að fara inn?

Kristín Jónsd.: Jafn gott hvor sem fer.

Ingibjörg Sólrún: Viljum að þetta sé prinsipmál en vitum að þetta snýst um persónur. Um leið og við segjum að þetta séu mistök - setjum við neikvætt ljós á þá sem fór inn í staðinn. Höfnun - val.

Hanna M.: Var hlynnt útáskiptingu en skipti um skoðun. S.l. ár. Gerum þetta núna en breytum næst. Ekki spurning um höfnun eða val. Greinilegt að einhver fyrirstaða er hjá G.H. sem taka verður tillit til.

G. Agnarsd.: Tekur þetta ekki til sín persónulega.

K.H.: Verðum að taka tillit til þess ef G.H. getur ekki farið á þing. Ekki neðar á listann. Þær komast að niðurstöðu fljótt. Kvl. verður þá að biðja G. Agnars að vera áfram.

K. Ein.: Verðum að styðja við bakið á G. Agn. ef hún verður áfram.

Guðrún H.: Vinnur 8³⁰-24⁰⁰, tvö störf hjá Námsfl. Enginn vill taka það að sér.

Kristín Sig.: Of seint tekið upp. Kvíðin gagnvart kjósendum ef við étum oft ofan í okkur. "Gera út á kjósendamarkaðinn". Ætlum að gera það eða ekki. Hefðum átt að athuga það.

Sig. Jónsd.: Af hverju ekki konur neðar á lista?

Solla: Röðun á lista. Fulltrúa allra hópa á lista. Ræður röðun. Fjölbreytni að fá Guðrúnu H. inn. G.H. hefur tengsl inn í verkalyðshreyfinguna.

Tillögur um konur í fjöldiðla. Margar nefndar. Kristín H., Ingibjörg Sólrún og Elín Stephensen.

Umhverfismálin (5) Sirrý Selfossi. Hafa samband við umhverfishóp Reykjavíkur. Byrja á heimilunum. Hætta að reykja. Konur á Reykjavíkursvæðinu ábyrgar að auki. Elín St. á Akureyri.

EBE Ingibjörg Sólrún og Gunnhildur ábyrgar. Afla lesefnis og fara í gegnum það. Rúman mánuð ílestur og skipta svo verkum og reyna að fá fleiri konur.

Atvinnumál Ingibjörg Hafstað ber ábyrgð á hópnum. Reykjavíkurkonur hittast eftir 10 daga.

Guðrún Halldórs, Steinunn Erla, Ingibjörg Hafstað, Þórunn ísfeld, Málmfr. Sigurðard. Steinunn Ingólfssdóttir, Danfríður Skarphéðinsdóttir, Elísabet Þorgeirsdóttir.

Launamál 4 konur (Sigrún Jónsd.) Hittast á miðvikudag og athuga fyrri hópa. Safna upplýsingum, skrifa greinar og skipta verkum.

Áróður 8 konur (Sigríður Björnsd.) Leggja áherslu á nýliða og bátsferð. Reyna að ná til afmarkaðra hópa, t.d. ungra kvenna sem ekki eru í námi. Sigríður Björnsd. ábyrg.

Upplýsingabæklingur 6 konur (Guðrún Agnarsd.) Hvers konar bækling?
Áhugavekjandi en ekki tæmandi. Um allar konur, faglærðar og ófaglærðar.
Skemmtilegur aflestrar. Ætla að hittast fyrir sumarfri.

Sig. Jónsd.: Enginn hópur um stefnuskrá. Mikið áhyggjuefni.

Tillaga: Landsfundarnefnd (Akureyrarkonur), framkvæmdaráð, þingflokkur
beri ábyrgð á því að farið verði í að vinna stefnuskrá.

K.H.: Ekki verið rætt hver beri ábyrgð á hinum ýmsu málum, t.d. bátsferð.

Klappað fyrir kokkum, Stellu Hauks og hjálparkonum, að lokum.

Vorþingi slitið kl. 14²⁵